

////////////////////////////////////
**Tussentijdse evaluatie Vlaams actieplan ter
bestrijding van seksueel geweld**
////////////////////////////////////

1 INLEIDING

Op 26 oktober 2020 werd het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld goedgekeurd. Met dit plan beoogt de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving samen met de collega-ministers van de Vlaamse Regering de strijd tegen seksueel geweld op een integrale manier aan te pakken. Om een antwoord te bieden op deze problematiek is het immers noodzakelijk om er binnen verschillende sectoren mee aan de slag te gaan. Nu we halfweg zijn in de looptijd van het plan, is het tijd voor een tussentijdse evaluatie en een update van het plan.

2 WERKWIJZE

Om de coördinatie van de opgenomen acties – in hoofdzaak deze waarbij meerdere ministers betrokken zijn - te verzekeren, werd op interkabinettenniveau een werkgroep opgesteld, geleid door de minister van Justitie en Handhaving, die instaat voor de concrete opvolging van het actieplan. Deze werkgroep kwam de afgelopen twee jaar zesmaandelijks samen. Per actie werd een fiche opgemaakt om de voortgang van de actie te kunnen opvolgen. Ter voorbereiding van de werkgroep werd telkens aan de bevoegde administraties gevraagd deze fiches te updaten zodat de werkgroep over een laatste stand van zaken beschikte. Op basis van deze fiches werd deze tussentijdse evaluatie opgemaakt. De laatste versies van de fiches zijn terug te vinden als bijlage.

3 DRIE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

Binnen het plan vormen drie strategische doelstellingen (SD) met telkens een aantal operationele doelstellingen (OD) de kapstok om verschillende acties aan op te hangen. Elke doelstelling wordt verder concreet gemaakt in verschillende operationele doelstellingen. Per doelstelling worden enkele bereikte mijlpalen uitgelicht en aangegeven welke acties nog verder worden uitgewerkt.

Op dit moment zijn er¹

- 15 acties afgerond (acties 5-6-14-20-27-28-33-35-42-51-55-58-59-69-71) (21,1%);
- 53 acties lopende (74,6%);
- 1 actie nog niet gestart (acties 41) (1,4%);

¹ De nummers van de acties betreffen de nummers van het originele plan zoals goedgekeurd op 23 december 2020 (VR 2020 2310 DOC 1157).

- 2 acties stopgezet (actie 11 en 48) (2,8%).

Van de 53 lopende maatregelen zijn verschillende acties die tot het einde van de legislatuur lopen (vb. campagnes rond seksueel geweld) of een lange duurtijd hebben (vb. uitrol centra intrafamiliaal geweld).

SD 1. WE INVESTEREN GERICHT IN PREVENTIE EN MAKEN HEN WEGWIJS ALS ZE INFORMATIE OF ONDERSTEUNING ZOEKEN

De eerste doelstelling omvat maatregelen waarbij we inzetten op **preventie en sensibilisering** van seksueel geweld. Door te werken op preventie willen we taboes doorbreken om te spreken over seksueel geweld (zowel voor daders als slachtoffers), hulp te zoeken en mensen bewust te maken van de verschillende facetten van seksueel geweld.

OD 1.1. We informeren en sensibiliseren burgers, slachtoffers, daders en professionals door duidelijke informatie te verspreiden

Het informeren en sensibiliseren van doelgroepen moet in verschillende contexten vorm krijgen. Pimento, die in functie van jongeren werkt, zorgde in 2021 voor de verspreiding van 242 pakketten en 21 cursussen “(N)iets mis mee” dat gebaseerd is op het vlaggensysteem van Sensoa. Pimento ondersteunde in 2022 bijkomend de jeugdsector aan de hand van vorming, trajectbegeleiding en het aanleveren van educatief materiaal over seksuele integriteit. Het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling ontwikkelde i.s.m. de jeugdsector een aanpak voor het jeugdwerk in het omgaan met verontrusting en kindermishandeling. Al het ontwikkeld materiaal in dit kader wordt gebundeld op een nieuwe website www.kimiwa.be (actie 4).

Meer dan ooit wordt informatie online opgezocht. In de veelheid aan informatie is het dan ook belangrijk om gericht en duidelijk te communiceren, aangepast aan de doelgroep. Samenwerking tussen organisaties is cruciaal geweest om correcte informatie te verzamelen en deze dan te verspreiden zodat het de doelgroep bereikt. Specifiek voor kinderen en jongeren biedt bijvoorbeeld de website van www.WatWat.be een medium waarop informatie gebundeld staat over relaties, seksualiteit en grensoverschrijdend gedrag (actie 2). Daarnaast zijn de gesprekken met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen gestart om te bekijken of het een optie is om de website www.seksueelgeweld.be uit te bouwen tot dé website waar informatie over seksueel geweld gebundeld staat (actie 1).

Naast het ter beschikking stellen van correcte informatie besteden we ook aandacht aan veilig internetten en mediagebruik. Mediawijs zette hierop in bij de mediacoachopleiding binnen het jeugdwerkveld. Ook op evenementen als ‘What the media’ en “#kzeghetu” werd aandacht besteed aan veilig internetten (actie 3).

In de beheersovereenkomst met de VRT (2021-2025) werd opgenomen dat VRT doorverwijst naar hulplijnen zoals Tele-Onthaal, 1712, Awel en de Zelfmoordlijn, in het licht van het betrokken aanbod (actie 7). -

OD 1.2. We lanceren een bewustmakings- en sensibiliseringscampagne voor het grote publiek, maar ook gericht op specifieke doelgroepen en in specifieke contexten

Sinds de start van het actieplan werden ruim 30 campagnes rond seksueel geweld gelanceerd met oog voor verschillende doelgroepen. Hierbij kwamen diverse thema’s en doelgroepen als partnergeweld en kindermisbruik aan bod. De focus ging van aanzetten tot het sensibiliseren van omstaanders om in te grijpen (vb. ‘WijGrijpenIn’ door Sensoa en ‘Geweld stopt niet vanzelf’ door 1712), tot het toeleiden naar hulpverlening (actie 8). Aan de docu-reeks ‘Als je eens wist’ werden verschillende campagnes gekoppeld om bv. de

bekendmaking van 1712 te versterken en thema's als partnergeweld en ouderenmishandeling, waaronder ook seksueel geweld, bespreekbaar te maken (actie 8 en 9).

Ook lokale besturen worden aangemoedigd om op hun niveau mee de schouders te zetten onder het sensibiliseren van burgers. De nieuwsbrief van Gelijke Kansen informeerde daarom bijvoorbeeld over de website www.seksueelgeweld.be. Het Lerend Netwerk van 7 mei 2021 handelde volledig over (seksueel) grensoverschrijdend gedrag in de openbare ruimte met goede praktijken uit onder andere Gent, Antwerpen, Mechelen, Sint-Niklaas (actie 10).

Ten slotte leverden de Vlaamse ministers hun bijdrage aan verschillende nationale actieplannen zoals het Nationaal actieplan (NAP) gendergerelateerd geweld 2021-2025 en de kadernota Integrale Veiligheid (actie 12).

OD 1.3. We investeren in emotionele, relationele en seksuele vorming zowel in scholen als in voorzieningen zoals met steeds voldoende aandacht voor de meest kwetsbare groepen

Er werden stappen gezet om doelgroepgericht vorming aan te bieden over seksualiteit, het aanleren van grenzen en seksueel geweld. Zo biedt de website van Grenswijs handvaten aan om andere organisaties te ondersteunen om aan de slag te gaan met thema's als seksualiteit en grensoverschrijdend gedrag. Ook tools en methodieken werden ontwikkeld om in verschillende sectoren (jeugd, onderwijs) te werken rond seksualiteit. Op Klascement staan themapagina's over grenzen stellen en mythes over seksueel geweld (actie 14).

Andere acties worden nog verder geconcretiseerd. Met een sensibiliseringsmodule is het de bedoeling om, aansluitend bij de leefwereld van de doelgroep, seksualiteit bespreekbaar te maken en mythes met betrekking tot seksueel geweld doorbreken. De ontwikkeling en uitrol van deze sensibiliseringsmodule voor jongeren start in januari 2023 (actie 15).

Minimumdoelen rond relationele en seksuele vorming in de eindtermen voor het basis- en buitengewoon onderwijs moeten nog verder worden ontwikkeld en gevalideerd (actie 13). Een onderzoek naar relationele en seksuele vorming bij leerlingen met een handicap zal de kwaliteit van relationele en seksuele vorming in het huidige onderwijslandschap in kaart brengen. Dit met het oog op aanbevelingen richting het beleid. De resultaten worden in het najaar van 2023 verwacht (actie 16).

OD 1.4. We investeren in de bekendmaking, professionalisering en uitbreiding van hulplijnen en meldpunten

Om een luisterend oor te bieden aan slachtoffers, daders en naasten zijn verschillende chatlijnen actief. Afstemming, toegankelijkheid en bekendmaking is belangrijk om de doelgroep gericht te kunnen bereiken. De chat seksueel geweld werd overgeheveld naar Vlaanderen en wordt nu verdergezet door '1712' en 'Nupraatikerover' (actie 20). Onderlinge afspraken en het pushen van berichten zorgen voor een optimale afstemming en doorverwijzing van de gebruiker (actie 19). Een evaluatie van deze wijzigingen volgt nog. De toegankelijkheid van de hulplijn 1712 werd vergroot door het aantal openingsuren van de chat te verdubbelen. Ook de avondpermanentie werd verlengd tot 18u (actie 21). De hulplijn 'Stop it now' biedt naast de reguliere bereikbaarheid een zelfhulpmodule aan voor wie met vragen over seksuele gevoelens naar minderjarigen zit en een handleiding 'start het gesprek' voor naasten en professionelen aan. Voor Nupraatikerover werd er verder ingezet op de toegankelijkheid van de chat via versterking van de permanentie, chat op afspraak en extra inzet van chatmomenten bij speciale aangelegenheden, de vorming en opleiding van de medewerkers die de chat bemannen, de verdere bekendmaking van de chat en het bereiken van de doelgroep via social media, campagnes en advertenties, aanwezigheid op evenementen, promomateriaal en de ontwikkeling van specifiek

themagericht beeldmateriaal en de verdere ontwikkeling van de website, chatsoftware en registratiesysteem (actie 22).

Om ook meer bekendheid te generen voor de andere chat- en hulplijnen werden campagnes op Instagram, Facebook en Twitter gelanceerd (bv. bekendmaking 1712, Stop it Now). Ook opiniestukken volgend op de docureeks 'Als je eens wist' zetten de hulplijnen in de kijker (acties 17 en 22).

SD 2. WE ZETTEN IN OP GEPASTE MAATREGELEN ALS SEKSUEEL GEWELD ZICH DAADWERKELIJK VOORDOET, WAARBIJ WE INVESTEREN IN SLACHTOFFERS, MAAR OOK IN DADERS

Met de tweede doelstelling willen we sterk inzetten op het **ondersteunen van slachtoffers** en de **behandeling van daders** van seksueel geweld. Een goed uitgebouwd en toegankelijk hulpverleningsaanbod moet slachtoffers de professionele ondersteuning bieden die ze nodig hebben. Maar ook naar daders hebben we een verantwoordelijkheid. Enkel door ook met hen aan de slag te gaan, kunnen we nieuwe slachtoffers voorkomen, maar zij zijn net vaak een moeilijke doelgroep om toe te leiden naar gepaste hulpverlening.

OD 2.1. We optimaliseren het professionele hulpverlenend aanbod voor slachtoffers van seksueel geweld

Aditi, dat zorgt voor advies, informatie en ondersteuning rond seksualiteit voor personen met een handicap en ouderen, werd voorzien van een structurele subsidie (actie 27). Ook de middelen van de Vertrouwenscentra Kindermishandeling werden uitgebreid (actie 24). Binnen Opgroeien wordt gewerkt aan de verdere afstemming inzake verontrusting bij de gemandateerde voorzieningen (Vertrouwenscentra Kindermishandeling en Ondersteuningscentra Jeugdzorg) (actie 26). Sinds september 2022 zal de dienst slachtofferonthaal na een uitspraak tot een effectieve gevangenisstraf bij verkrachtingszaken systematisch gevat worden zodat ze proactief contact kunnen opnemen met de slachtoffers om bijstand te bieden waar nodig.

OD 2.2. We zetten in op een kwalitatieve omkadering van slachtoffers van seksueel geweld door niet-professionelen zoals vrijwilligers en ervaringsdeskundigen

De 'erkennings- en bemiddelingscommissie voor slachtoffers van historisch misbruik' werd structureel ingebed binnen het Agentschap Justitie en Handhaving, het werkingsgebied werd uitgebreid naar alle sectoren en de privésfeer (en dus niet langer enkel in de institutionele context) en nieuwe commissieleden werden benoemd. Er werd een communicatiecampagne gelanceerd die de commissie meer bekendheid moet bieden bij het brede publiek. Sinds de lancering is er een gigantische stijging in de aanmeldingen bij de commissie. In één week tijd kreeg de commissie drie keer zo veel aanmeldingen dan normaal op één jaar (actie 28). Ook het belang van lotgenotencontact werd onderstreept door het toekennen van projectsubsidies aan vier lotgenotenverenigingen die ondersteuning bieden aan slachtoffers van seksueel geweld (actie 29).

OD 2.3. We investeren in sectoroverschrijdende samenwerkingsverbanden in het belang van het slachtoffer

Sectoroverschrijdende samenwerking is nodig om slachtoffers en daders vlot en in een vroeg stadium toe te leiden naar aangepaste zorg. Zo werd tussen elk Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG) en de diensten slachtofferonthaal (DSO) een samenwerkingsakkoord getekend zodat DSO automatisch gevat wordt en werden er ook afspraken gemaakt over hoe DSO en de slachtoffers het makkelijkst contact met elkaar kunnen opnemen

(actie 30). Ook de vatting van de diensten slachtofferonthaal bij minderjarige daders werd bewerkstelligd door samenwerkingsafspraken te maken met Opgroeien en de jeugdparketten en -rechters (actie 33). Aan bijna 300 advocaten (waaronder deze van de Juridische Eerstelijnsbijstand) werd een opleiding gegeven over seksueel geweld. Deze draagt bij tot een beter begrip van de omvang, specifieke kwetsbaarheden en impact van seksueel geweld op een slachtoffer en diens omgeving alsook tot een verhoogde competentie van advocaten om slachtoffers van seksueel geweld slachtoffergericht bij te staan. De opbrengst van deze opleiding werd geschonken aan de Zorgcentra na Seksueel Geweld. In Gent werd er met het Zorgcentrum na Seksueel Geweld en de commissie juridische eerstelijnsbijstand een project opgestart waarbij de opgeleide advocaten van de juridische eerstelijnsbijstand indien nodig antwoorden voorzien op juridische vragen en/of het slachtoffer voorbereiden op het verhoor door politie (actie 31). Intussen wordt ook samen met alle betrokken partners het samenwerkingsakkoord tussen de Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg herschreven. Daarbij is het de bedoeling om meer vanuit het standpunt van het slachtoffer te vertrekken en de herwerking niet te laten leiden door de grenzen van de verschillende betrokken organisaties (actie 32).

OD 2.4. We investeren in de ondersteuning van het cliëntensysteem vanuit een systeemgerichte aanpak

Om de systeemgerichte aanpak van intrafamiliaal (seksueel) geweld zoals wordt toegepast binnen de Family Justice Centra (FJC) verder uit te rollen over heel Vlaanderen werd een onderzoek gevoerd om op basis van alle goede praktijken en samen met alle betrokken partijen een nieuw model te ontwikkelen. Op basis van de onderzoeksresultaten en overleg met alle betrokken sectoren werd een plan voor de verder uitrol opgemaakt. Daar wordt eerst gekeken naar de regio's zonder Family Justice Centers omdat daar voor alle betrokkenen bij intrafamiliaal geweld nog de meeste winst te boeken is (actie 35).

Met het project 'contextueel herstel bij (potentiële) plegers van zedenmisdrijven' wil het Universitair Forensisch Centrum een nieuwe dimensie aan de daderhulpverlening toevoegen. In dat project wordt er ook aan de slag gegaan met de context van (potentiële) plegers. Seksuele feiten of afwijkende interesses slaan immers diepe wonden bij de omgeving van de plegers. Het vertrouwen is zoek, de relatie staat op springen,... Kortom, het netwerk dreigt weg te vallen. Dit is echter een risico. Door in de behandeling ook in te zetten op ondersteuning van het directe netwerk rond de patiënt kan dit voorkomen worden (actie 36).

OD 2.5. We implementeren het gebruik van wetenschappelijk onderbouwde en gevalideerde risicotaxatie-instrumenten voor daders van seksueel geweld bij de justitiehuizen en de hulpverlening

Evidence based werken is belangrijk om effectieve resultaten te kunnen bereiken. Binnen de justitiehuizen werden tien psychologen aangeworven die door middel van risicotaxatie de justitieassistenten zullen ondersteunen om daders toe te leiden naar de gepaste zorg en behandeling. Intussen werd een pilootproject rond zedendelinquenten opgestart. Voor de verdere implementatie biedt de VUB wetenschappelijke ondersteuning (actie 37).

OD 2.6. Door in te zetten op samenwerking wordt zowel op structureel als individueel niveau steeds het aanbod afgestemd op de hulpvraag

Nadat vzw Psyche (het vroegere Vlaams Overlegplatform Geestelijke Gezondheid) in samenwerking met de betrokken partners, een gedeelde visie ontwikkelden rond de begeleiding en behandeling van niet-gedetineerde justitiabelen met een achterliggende psychische problematiek, startte ze met een vervolgtraject waaruit onder andere een uitgewerkt ontwerp van samenwerkingsprotocol tussen de justitiehuizen en de hulpverlening rond deze thematiek, dat maximaal gedragen wordt door de betrokken partners, moet voortvloeien (actie 38). Daarnaast herwerkte een werkgroep met alle betrokken actoren, op basis van de krijtlijnen uitgetekend op

politiek niveau, de teksten van het samenwerkingsakkoord inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. Na de politieke besprekingen van de teksten, kan het goedkeuringsproces starten (actie 39). De leerprojecten voor daders van seksueel geweld worden geduid als “forensisch zorgaanbod” dat vanuit de afdeling justitiehuisen subsidies ontvangt en worden niet langer aanzien als een “leerstraf” (actie 40).

OD 2.7. We investeren in een toereikend aanbod, zowel in een gedwongen als een vrijwillig kader, van hulpverlening voor daders van seksueel geweld

Om een gepast hulpverleningsaanbod te kunnen bieden voor daders van seksueel geweld zijn verschillende onderzoeken gevoerd om het aanbod in kaart te brengen, lacunes te detecteren en aanbevelingen ter verbetering te doen. Een onderzoek naar de begeleiding en behandeling van zedendelinquenten in de gevangenis is afgerond. Samen met alle betrokken ministers wordt er op basis van de resultaten gewerkt aan een plan van aanpak (actie 42).

De netwerkbeheerders binnen de justitiehuisen detecteerden met behulp van een behoefteanalyse de lacunes van het zorgaanbod voor het cliënteel van de justitiehuisen. Om antwoord te bieden aan de lacunes die uit deze analyse naar boven kwamen, werd een projectoproep gelanceerd om tijdelijke middelen in te zetten ten behoeve van ambulant zorgaanbod voor niet-gedetineerde justitiabelen met een achterliggende psychische problematiek. De inschrijvers moeten hun aanbod linken aan de blootgelegde lacunes. Daarnaast werd ook een uitbreiding voorzien van de forensische teams CGG ten behoeve van de behandeling van seksueel delinquenten (actie 43).

Naast de gedwongen hulpverlening kijken we ook naar de vrijwillige trajecten. In 2021 werd een onderzoek gestart om het bestaande hulpverleningslandschap voor plegers van seksueel geweld die nog niet eerder in aanraking kwamen met justitie, in kaart te brengen en de lacunes te detecteren (actie 45). CoSA is een begeleidingstraject waarbij zedendelinquenten, naast reguliere behandeling, door vrijwilligers worden begeleid om de re-integratie in de samenleving te bevorderen. Via een onderzoek wordt gekeken of en hoe een uitrol van de bestaande projecten in Antwerpen en Brussel naar heel Vlaanderen wenselijk is. Het onderzoek werd eind november 2022 afgerond (actie 44).

SD 3. WE VERSTERKEN DE KWALITEITEN VAN PROFESSIONALS EN BETROKKEN SECTOREN IN DE STRIJD TEGEN GEWELD

Met de derde doelstelling willen we **professionals** nog sterker maken door hen op te leiden en te ondersteunen m.b.t. de thematiek van seksueel geweld. Vele professionals krijgen te maken met slachtoffers van seksueel geweld. We willen hen specifiek wegwijs maken en tools aanreiken om seksueel geweld te herkennen en gepast te reageren.

OD 3.1. We zetten in op deskundigheidsbevordering van professionals en betrokken sectoren door het voorzien van opleiding, vorming en richtlijnen

Binnen de sportsector werd ruim aandacht besteed aan het uitwerken van procedures om grensoverschrijdend gedrag te detecteren en hierop te reageren. Zo werd in de Vlaamse Trainersschool een integriteitsbeleid uitgewerkt en een Ethische Commissie opgericht voor preventief en reactief advies rond integriteit, ethiek en omgaan met grensoverschrijdend gedrag. Binnen de trainersopleidingen worden thema's als (seksueel) geweld geïntegreerd in de opleiding (actie 47).

Ook andere professionals kregen een specifieke opleiding over seksueel geweld. Alle justitieassistenten daderbegeleiding volgden een opleiding over daders van seksueel geweld. De justitieassistenten van de dienst slachtofferonthaal volgden een opleiding over slachtoffers van seksueel geweld. Ook de advocaten van de juridische eerstelijnsbijstand en andere geïnteresseerde advocaten volgden een voor hen op maat gemaakte opleiding rond seksueel geweld. De medewerkers van de Family Justice Centers en ketenaanpak intrafamiliaal geweld volgden enerzijds een vormingstraject rond het bespreekbaar maken van gezinsplanning en seksualiteit in kwetsbare gezinnen en anderzijds een opleiding rond intrafamiliaal seksueel geweld (actie 51). Voor wat betreft de CAW en de CGG werden geen specifieke generieke vormingen voorzien. Ten einde een kwalitatieve hulpverlening op maat te kunnen aanbieden, volgt elke dienst de vormingsnoden continu op. Binnen onderwijs is een structureel aanbod van KLIQ-coaching voorzien om een genderbewust en LGBTQI+-vriendelijk organisatieklimaat te bewerkstelligen. Het project Veilig Online biedt aan ouders en leerkrachten handvaten om jongeren veilig te leren internetten (actie 52). Voor de doelgroep van personen met een handicap startte een project 'naar een professionele en kwalitatieve ondersteuning van seksuele gezondheid voor personen met een handicap via gevormde seksuele dienstverleners'. Binnen de vormingen is er aandacht voor 'grenzen en begrenzen' (actie 53). De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) engageerden zich tot de uitvoering van het Charter grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs (actie 47).

OD 3.2. We geven professionals tools om seksueel geweld te herkennen en correct te reageren met respect voor hun beroepsgeheim

Het vlaggensysteem voor volwassenen werd als aanvulling op het vlaggensysteem voor kinderen door Sensoa gelanceerd. Deze methodiek is een gekende tool om professionals te ondersteunen bij het omgaan met grensoverschrijdend gedrag. De methodiek wordt nog verder verfijnd om onder meer een betere online toepassing te krijgen (actie 55). Met de training 'Onder 4 ogen' werden huisartsen opgeleid om seksuele gezondheid proactief te bespreken (actie 58).

Om verontrustende gezinssituaties snel te detecteren en handvaten te bieden om gepast te reageren werd de 'Kindreflex' uitgerold binnen de justitiehuisen, de CAW's, GGZ en de spoeddiensten van ziekenhuizen. Alle justitieassistenten en een selectie van medewerkers binnen de CAW's, GGZ en de spoeddiensten van ziekenhuizen kregen een basisopleiding en een diepgaandere workshop om die 'Kindreflex' echt in de vingers te krijgen en dus om ouderschap leren bespreekbaar te maken en signalen van verontrusting te leren herkennen. (actie 56). Ten slotte is in 2021 een onderzoek opgestart waarbij over de sectoren heen in kaart wordt gebracht wat er reeds bestaat rond handelingsprotocollen, handleidingen, tools rond het omgaan met en melden van vormen van gendergerelateerd geweld, met bijzondere aandacht voor seksueel geweld. Er wordt onderzocht of en waar een meldcode, met gemeenschappelijke basis maar toegespitst op de sector, nuttig kan zijn. Daarna is het de bedoeling dat waar nodig de meldcodes worden ontwikkeld en geïmplementeerd in de sectoren (actie 57).

OD 3.3. We garanderen de kwaliteit van hulpverleners voor hun cliënten

Om ook van partners uit het buitenland te leren hoe zij binnen het kinder- en jeugdperspectief werken rond overschrijdend gedrag werd uitwisseling met het buitenland gepland. De organisatie van deze internationale uitwisseling van ambtenaren, experts, sectorspelers en jeugdwerkers liep door de coronapandemie vertraging op. Er wordt gekeken om dit alsnog te organiseren. Er werd input geleverd voor de nieuwe strategie kinderrechten 2022-2027 van de Raad van Europa met als één van de doelstellingen "Bevrijding van geweld voor alle kinderen" en er werd deelgenomen aan de lanceringsconferentie te Rome in april 2022 waar er uitwisselingen plaatsvonden met experts en andere landen rond onder meer online seksuele uitbuiting en seksueel misbruik, uitdagingen en risico's van artificiële intelligentie, nationale strategieën ter voorkoming van geweld tegen kinderen en omvattende seksuele opvoeding (actie 61).

OD 3.4. We voorzien een beleid rond seksueel grensoverschrijdend gedrag in alle betrokken sectoren

Slachtoffers van seksueel geweld moeten dit binnen verschillende contexten kunnen melden. Binnen het jeugdwerk werd preventief, reactief en curatief een integriteitsbeleid op organisatieniveau versterkt, door onder meer bijkomende opdrachten aan Pimento voor trajectbegeleiding, workshops en verspreiden van allerlei educatieve tools. De vorming van aanspreekpunten integriteit (API's) wordt aangevuld met intervisies en bijkomende opleidingen, als uitgebreid naar andere sectoren binnen het jeugdwerk. Ook werd ingezet op betere en gerichte bekendmaking van de API's en hun contactgegevens. Binnen het VAPH werd een nieuwe meldprocedure geïnstalleerd om meldingen van grensoverschrijdend gedrag vollediger en eenvoudiger door te geven. Sinds begin 2021 zijn gesubsidieerde sportfederaties ook verplicht een integriteitsbeleid uit te werken en bijgevolg ook API's te voorzien. Het Centrum Ethiek in de Sport voorziet in beleidsondersteuning, caseondersteuning en een vormingsaanbod (actie 62).

In verschillende sectoren (Welzijn, Sport, Cultuur, Jeugd) werd Grenswijs gelanceerd, een methodiek die organisaties helpt om een beleid rond grensoverschrijdend gedrag te ontwikkelen (actie 63). Het actieplan tegen Grensoverschrijdend Gedrag in de Vlaamse Mediasector werd voorgesteld en er werd een engagementsverklaring ondertekend door de grote mediaspelers (actie 67).

Om te voorkomen dat bijvoorbeeld veroordeelden voor (zeden)feiten gepleegd ten aanzien van minderjarigen trainer worden van een jeugd ploeg, kinderverzorger in een kinderdagverblijf of leerkracht in een lagere school, werd een decreet goedgekeurd dat personen die met minderjarigen werken verplicht een uittreksel uit het strafregister voor te leggen. Het decreet treedt in februari 2023 in werking (actie 71).

4 UPDATE VAN HET ACTIEPLAN

Ook na de aanname van het actieplan in 2020 bleef seksueel geweld alomtegenwoordig. We zien het terugkomen in alle contexten: thuis, werk, uitgaansleven, enz. De afgelopen twee jaar verschenen er verschillende verhalen in de media van voorbeelden van de problematiek in bijvoorbeeld het uitgaansleven, de cultuursector, de politieke wereld en het hoger onderwijs. We blijven geconfronteerd worden met signalen waaruit blijkt dat er nog veel werk aan de winkel is. Daarom wordt het plan op basis van onder andere deze evaluatie en de input die we intussen nog kregen van slachtoffers, slachtofferverenigingen enz. geüpdatet. Zo werden er verschillende acties bijgestuurd, werden er enkele samengevoegd omwille van de overlap die bleek uit de rapportering in de fiches, maar werden er ook 21 volledig nieuwe acties toegevoegd. Alle betrokken ministers werden hiertoe opgeroepen. Het aangepaste plan is terug te vinden als bijlage.

Bijlagen:

- Fiches per actie
- Update Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld